

บทที่ ๑

บทนำ

พฤติกรรมการสอนภาษาไทย ๒ เป็นกระบวนวิชาที่มีความต่อเนื่องจากพฤติกรรมสอนภาษาไทย ๑ ซึ่งเป็นวิชาที่นักศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และได้ฝึกปฏิบัติสาระพื้นฐานต่าง ๆ ในเรื่องต่อไปนี้มาแล้ว คือ

๑. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
๒. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
  - การเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี
๓. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีไทย
๔. สื่อการเรียนการสอนภาษาไทย
๕. ทักษะการสอนภาษาไทย
๖. บทบาทหน้าที่ครูภาษาไทย
๗. การฝึกทักษะการสอน

ในส่วนของเนื้อหาสาระพฤติกรรมการสอนภาษาไทย ๒ นักศึกษาจะได้ศึกษาเพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระที่กล่าวมาแล้วข้างต้นในเรื่องต่อไปนี้ คือ

๑. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - คำอธิบายรายวิชา (Course description)
  - หน่วยการเรียนรู้ (Unit of study)
  - โครงการสอน (Teaching plan)
  - แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson plan)
๒. การสอนหลักภาษาไทยและการใช้ภาษา
๓. นวัตกรรมและเทคโนโลยีการสอนภาษาไทย
๔. การวัดผลและประเมินผลภาษาไทย
๕. การสอนซ่อมเสริมและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน
๖. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณครู
๗. การฝึกปฏิบัติการสอน

เนื้อหาสาระดังกล่าวข้างต้น นักศึกษาจะได้ศึกษาและฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนฝึกปฏิบัติสอนเพื่อให้เกิดความชำนาญก่อนออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ฝึกสอน) ในกระบวนวิชา TL ๕๐๑ และ TL ๕๐๒ ดังนั้น นักศึกษาจึงควรสนใจ เอาใจใส่ ศึกษาหาความรู้ และฝึกปฏิบัติในส่วนของเนื้อหาสาระต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แท้จริง

แนวทางการศึกษา

การศึกษากระบวนวิชา TL ๔๑๒ (TL ๓๑๒) พฤติกรรมการสอนภาษาไทย ๒ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง นักศึกษาควรปฏิบัติตนดังนี้

๑. ศึกษาเนื้อหาสาระไปตามลำดับที่ละบท เพื่อทำความเข้าใจสาระสำคัญของแต่ละเนื้อหา โดยอาจจะบันทึกสรุปเนื้อหาสาระอย่างย่อ ๆ หรือเขียนสรุปเป็นแผนภาพความคิด (Concept mapping) เพื่อเก็บไว้ทบทวนได้ตลอดเวลา

๒. ฝึกปฏิบัติในส่วนของเนื้อหาสาระที่ต้องทำความเข้าใจ เช่น ฝึกเขียนคำอธิบายรายวิชา ฝึกการออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ฝึกเขียนโครงการสอน ฝึกเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ฝึกสร้างนวัตกรรมการสอน และฝึกสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น การฝึกปฏิบัตินี้ นักศึกษาควรฝึกเป็นกลุ่มย่อย ร่วมกับเพื่อนที่เรียนด้วยกัน ประมาณ ๔ – ๖ คน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในระหว่างความคิดและประสบการณ์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

๓. ฝึกทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักภาษาและการใช้ภาษา การจัดกิจกรรมเพื่อสอนซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน และฝึกปฏิบัติการสอนจริงจากเนื้อหาภาษาไทยช่วงชั้นที่ ๓ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓) โดยที่นักศึกษาต้องวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาก่อน และฝึกสอนจริงในชั้นเรียนหรือในชั้นเรียนจำลองตามที่อาจารย์ผู้สอนเสนอแนะ การฝึกปฏิบัตินี้ นักศึกษาต้องเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วให้ทดลองสอนจริงหน้ากระดาน หรืออาจจะทดลองสอนให้เพื่อนดู เพื่อจับเวลาที่ใช้สอนให้เป็นไปตามที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด ตลอดจนจะได้สังเกตการใช้สีหน้า ท่าทาง การใช้น้ำเสียง ฯลฯ ของนักศึกษาเอง

๔. พยายามแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์กับเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน ตลอดจนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากตำรา หนังสือ เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น หรืออาจไปศึกษาเรียนรู้จากสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เกิดความหลากหลายในสาระความรู้ต่าง ๆ มากขึ้น เพราะเนื้อหาสาระที่นำเสนอในเอกสารนี้เป็นเพียงแนวคิด แนวทางหนึ่งเท่านั้น แต่สภาพจริงที่นักศึกษาจะพบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คือ สถานศึกษาที่

ทางภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์จัดส่งนักศึกษาไปฝึกสอนอาจมีเนื้อหาสาระของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่เหมือนหรือแตกต่างไปจากเอกสารนี้ได้

การประเมินผลการเรียนรู้

กระบวนวิชานี้ ผู้สอนมีแนวทางในการประเมินผลการเรียน ดังนี้

๑. การเข้าชั้นเรียน (คะแนน ๑๐ %)

นักศึกษาต้องเข้าฟังบรรยายและร่วมปฏิบัติกิจกรรมโดยตลอด และต้องมีเวลาเข้าชั้นเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ เนื่องจากกระบวนวิชานี้มีทั้งที่เป็นทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ

๒. การฝึกปฏิบัติและผลงาน (คะแนน ๔๐ %)

นักศึกษาต้องร่วมฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งต้องทำงานตามที่อาจารย์ผู้สอนมอบหมายด้วย

๓. การสอบไล่ (คะแนน ๕๐ %)

นักศึกษาต้องเข้าสอบไล่ โดยทำข้อสอบอัตนัยเพื่อแสดงถึงความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

หมายเหตุ

หากนักศึกษามีความจำเป็นไม่สามารถเข้าเรียนได้ นักศึกษาต้องเข้าสอบไล่ โดยทำข้อสอบอัตนัยเพื่อแสดงถึงความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย (คะแนน ๑๐๐ %)

การตัดเกรด

๑. สำหรับนักศึกษาที่เข้าชั้นเรียน, ฝึกปฏิบัติกิจกรรม และเข้าสอบไล่

ผลการเรียน (Grades)	คำอธิบายระดับผลการเรียน (Scoring rubrics)
G (๘๐-๑๐๐ %)	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าชั้นเรียน และมีเวลาเรียน / ฝึกปฏิบัติกิจกรรมตั้งแต่ ๘๐ % ขึ้นไป - ปฏิบัติงานและส่งงานที่ได้รับมอบหมายครบ และผลงานแต่ละชิ้นได้คะแนนตั้งแต่ ๘๐ % ขึ้นไป <u>หรือ</u> ปฏิบัติงานและส่งงานที่ได้รับมอบหมายไม่ครบ แต่มี คะแนน รวมของงานที่ส่งตั้งแต่ ๘๐ % ขึ้นไป - เข้าสอบไล่และได้คะแนนสอบไล่รวมทุกข้อตั้งแต่ ๘๐ % ขึ้นไป

ผลการเรียน (Grades)	คำอธิบายระดับผลการเรียน (Scoring rubrics)
P (๖๐-๗๙ %)	- เข้าชั้นเรียน และมีเวลาเรียน / ฝึกปฏิบัติกิจกรรมตั้งแต่ ๘๐ % ขึ้นไป - ปฏิบัติงานและส่งงานที่ได้รับมอบหมายครบ และผลงานแต่ละชิ้นได้คะแนนอยู่ในช่วง ๖๐ – ๗๙ % <u>หรือ</u> ปฏิบัติงานและส่งงานที่ได้รับมอบหมายไม่ครบ และมีคะแนนรวมของงานที่ส่งอยู่ในช่วง ๖๐ – ๗๙ % - เข้าสอบไล่และได้คะแนนสอบไล่รวมทุกข้ออยู่ในช่วง ๖๐ – ๗๙ %
F (๐- ๕๙ %)	- เข้าชั้นเรียน และมีเวลาเรียน / ฝึกปฏิบัติกิจกรรมน้อยกว่า ๘๐ % - ปฏิบัติงานและส่งงานที่ได้รับมอบหมายครบ และผลงานแต่ละชิ้นได้คะแนนอยู่ในช่วง ๐ – ๕๙ % <u>หรือ</u> ปฏิบัติงานและส่งงานที่ได้รับมอบหมายไม่ครบ และมีคะแนนรวมของงานที่ส่งอยู่ในช่วง ๐ – ๕๙ % - เข้าสอบไล่และได้คะแนนสอบไล่รวมทุกข้ออยู่ในช่วง ๐ – ๕๙ %

๒. สำหรับนักศึกษาที่ไม่เข้าชั้นเรียน และเข้าสอบไล่

ผลการเรียน (Grades)	คำอธิบายระดับผลการเรียน (Scoring rubrics)
G (๘๐-๑๐๐ %)	- เข้าสอบไล่และได้คะแนนสอบไล่รวมทุกข้อตั้งแต่ ๘๐ % ขึ้นไป
P (๖๐-๗๙ %)	- เข้าสอบไล่และได้คะแนนสอบไล่รวมทุกข้ออยู่ในช่วง ๖๐ – ๗๙ %
F (๐-๕๙ %)	- เข้าสอบไล่และได้คะแนนสอบไล่รวมทุกข้ออยู่ในช่วง ๐ – ๕๙ %

ภาระงานที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ

กระบวนวิชานี้ นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติในส่วนของเนื้อหาสาระที่ศึกษาด้วย เพราะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนักศึกษาต้องนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้ฝึกปฏิบัติไปใช้ ดังนั้นจึงขอให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติภาระงาน (Performance tasks) ต่าง ๆ ดังนี้

๑. ฝึกเขียนคำอธิบายรายวิชา (Course description) โดยใช้รูปแบบการเขียนที่เหมาะสมกับการนำไปใช้จริง

๒. ฝึกจัดทำแผนผังมโนทัศน์หลักสูตร (Curriculum mapping) โดยออกแบบจากคำอธิบายรายวิชาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (เลือกจัดทำ ๑ ชั้น)

๓. ฝึกออกแบบแผนผังมโนทัศน์เนื้อหา (Concept mapping) หน่วยการเรียนรู้ (Unit of study) จำนวน ๑ หน่วยการเรียนรู้ โดยเลือกชั้นใดก็ได้ การออกแบบให้จัดทำในลักษณะของการบูรณาการภายในวิชา (Intradisciplinary) ที่ใช้วรรณคดีหรือวรรณกรรมเป็นแกน (Literature or literally – based approach)

๔. ฝึกการออกแบบโครงสร้างรายวิชาที่กำหนดให้เรียนในแต่ละชั้นปี โดยกำหนดชื่อรหัสวิชา ทั้งที่เป็นรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม

๕. ฝึกจัดทำโครงการสอน (Teaching plan) ชั้นเรียนที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ในข้อ ๓ โดยจัดทำเพียง ๑ หน่วยการเรียนรู้เพื่อเป็นตัวอย่าง

๖. ฝึกเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson plan) จำนวน ๑ ชั่วโมง โดยเลือกเนื้อหาที่จะฝึกทักษะการสอนจากโครงการสอนในข้อ ๕ (เนื้อหาที่เลือกอาจเป็นหลักภาษา หรือการใช้ภาษา หรือวรรณคดี หรือวรรณกรรมก็ได้) และต้องแนบสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

๗. ฝึกทักษะการสอนจากแผนการจัดการเรียนรู้ในข้อ ๖ ในชั้นเรียนจริง หรือชั้นเรียนจำลองตามที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด

แหล่งข้อมูลและเอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

พฤติกรรมการสอนภาษาไทย ๒ เป็นวิชาที่นักศึกษาต้องให้ความสนใจ ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารอื่น ๆ ด้วย เนื่องจากเนื้อหาสาระต่าง ๆ เช่น การจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนซ่อมเสริมและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัดผลและประเมินผล เทคโนโลยีการสอน คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณครู เป็นเนื้อหาสาระที่กว้าง มีความหลากหลาย การที่นักศึกษาได้ศึกษาจากเอกสารและแหล่งความรู้อื่น ๆ จะช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น “ข้อมูลความรู้มีโซ่อยู่ในตำรา เร่งชวนขวยหาจากชีวิตจริง”

แหล่งข้อมูลและเอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม ขอเสนอแนะดังนี้

๑. แหล่งข้อมูล เช่น

- สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯ และจังหวัดต่าง ๆ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- คຸຣຸສຸກາ ກະຮວງສຶກສາທິການ

- ครูภาษาไทยดีเด่น ครูภาษาไทยรางวัลคุรุสภา ครูดีในดวงใจ ฯลฯ
- ห้องสมุดต่าง ๆ
- แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

ฯลฯ

๒. เอกสาร งานวิจัย เช่น

- หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔
- การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔
- แนวการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔
- วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ
- การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
- หลักสูตรอิงมาตรฐานและการประเมินมาตรฐานการเรียนรู้
- เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีทางการสอน สื่อการเรียนรู้ ฯลฯ
- การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ บันทึกการสอน ฯลฯ
- หนังสือเรียนชุดสารัตถะทักษะสัมพันธ์ เล่ม ๑ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑) และหนังสือเรียนวิวิธภาษา และวรรณคดีวิจิตร (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓)

ฯลฯ

บทสรุป

นักศึกษาต้องศึกษาบทเรียน ฝึกปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่ถูกต้อง สามารถนำไปปรับใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ